

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	2
Τι είναι οι βασικές ικανότητες;	2
Ορισμός της ικανότητας.....	2
Ορισμός της βασικής ικανότητας	2
Τι δεν είναι ο κατάλογος.....	3
Χρήση και χρήστες	3
Διαδικασία ανάπτυξης	3
Επισκόπηση βιβλιογραφίας και προκαταρκτικό σχέδιο.....	3
Συναντήσεις εμπειρογνομόνων και ανασκόπηση	4
Ανασκόπηση από την ομάδα εργασίας του συμβουλευτικού σώματος για την ετοιμότητα και την αντίδραση	5
Διαδικτυακή ανασκόπηση.....	5
Κατάλογος βασικών ικανοτήτων.....	6
Ευχαριστίες.....	7
Παραπομπές.....	7
Παράρτημα Α: καταλογος βασικών ικανοτήτων επιδημιολόγων πεδίου που εργαζονται σε διοικήσεις δημοσίας υγείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ταξινομημένες ανα κατηγορία και πεδίο	8
1. Ειδικοί τομείς για το επάγγελμα.....	9
1.1. Δημόσια υγεία.....	9
1.2. Εφαρμοσμένη επιδημιολογία	9
2. Γενικοί τομείς, κοινός για άλλα επαγγέλματα	11
2.1. Βιοστατιστική.....	11
2.2. Πληροφορική	11
2.3. Επικοινωνία	12
2.4. Διαχείριση.....	12
2.5. Ανάπτυξη ικανοτήτων	13
2.6. Δεοντολογία	13

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στο άρθρο 9 του ιδρυτικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου των Νόσων (ECDC), προβλέπεται λεπτομερώς ο ρόλος του Κέντρου στην παροχή κατάρτισης: «Το Κέντρο υποστηρίζει και συντονίζει καταλλήλως προγράμματα κατάρτισης, προκειμένου να συνδράμει τα κράτη μέλη και την Επιτροπή ώστε να έχουν επαρκή αριθμό καταρτισμένων ειδικών, ιδίως σε ό,τι αφορά την επιδημιολογική εποπτεία και τις επιτόπιες έρευνες, και να έχουν την ικανότητα λήψης υγειονομικών μέτρων για τον έλεγχο των εκδηλώσεων νόσων».

Μία από τις προτεραιότητες οι οποίες τέθηκαν κατά τη διάρκεια της πρώτης διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε το 2005 στην Στοκχόλμη με τα κράτη μέλη για μια στρατηγική κατάρτισης στην παρεμβατική επιδημιολογία στην Ευρώπη ήταν η ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων των επιδημιολόγων πεδίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

Το ECDC, σε συνεργασία με μια ομάδα εμπειρογνομόνων (ομάδα βασικών ικανοτήτων), κατάρτισε έναν κατάλογο προτεινόμενων ικανοτήτων για επιδημιολόγους πεδίου που εργάζονται σε όλα τα επίπεδα, από το υποεθνικό (επαρχίες, περιοχές, περιφέρειες) έως το εθνικό και υπερεθνικό (ευρωπαϊκό και διεθνές), στις διοικήσεις δημόσιας υγείας στην ΕΕ.

Υπάρχουν και άλλα πεδία στα οποία το ECDC αναλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη ικανοτήτων μέσω της κατάρτισης: η εκτίμηση των επιδημιολογικών ικανοτήτων και των πόρων και αναγκών κατάρτισης των κρατών μελών της ΕΕ, η οργάνωση σύντομων κύκλων κατάρτισης στα κράτη μέλη της ΕΕ/του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και η ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού προγράμματος για την εκπαίδευση στην παρεμβατική επιδημιολογία (ΕΡΠΕΤ) στο πρόγραμμα του Κέντρου.

Τι είναι οι βασικές ικανότητες;

Ορισμός της ικανότητας

Ως ικανότητα ορίζεται ο συνδυασμός γνώσης, δεξιοτήτων και δυνατοτήτων που πρέπει να διαθέτει ένας επαγγελματίας ως απαραίτητα στοιχεία για την αποτελεσματική εκτέλεση του έργου του.

Ορισμός της βασικής ικανότητας

Οι βασικές ικανότητες που αναφέρονται στο παρόν έγγραφο αφορούν επαγγελματίες στο μέσο της σταδιοδρομίας τους και όχι επιδημιολόγους κατώτερης ή ανώτερης βαθμίδας.

Ως επαγγελματίες στο μέσο της σταδιοδρομίας τους ορίζονται οι επαγγελματίες με τριετή εμπειρία στον τομέα ή όσοι έχουν παρακολουθήσει διετές πρόγραμμα κατάρτισης στον τομέα της επιδημιολογίας. Το επαγγελματικό προφίλ τους αντιστοιχεί σε επόπτη μονάδας υπεύθυνο για δραστηριότητες επιτήρησης ή ετοιμότητας και αντίδρασης. Παρά τον κίνδυνο δημιουργίας τεχνητών κατηγοριών, η προσέγγιση αυτή υιοθετείται με σκοπό τη διευκόλυνση της διαδικασίας.

Ο όρος «βασικές» υποδεικνύει ότι οι ικανότητες πρέπει να αποτελούν το ελάχιστο προαπαιτούμενο για όλους τους επιδημιολόγους πεδίου, ανεξαρτήτως του διοικητικού επιπέδου (διεθνές, εθνικό, υποεθνικό, τοπικό, κ.λπ.) στο οποίο απασχολούνται στο σύστημα

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

δημόσιας υγείας. Οι ικανότητες αυτές πρέπει να είναι κοινές για όλους τους επαγγελματίες του συγκεκριμένου τομέα.

Ο κατάλογος αυτός αφορά «εργασιακές» και όχι «εκπαιδευτικές» ικανότητες.

Στο μέλλον, για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης του υλικού του προγράμματος, ενδέχεται να αναπτυχθούν επιμέρους ικανότητες.

Τι δεν είναι ο κατάλογος

Ο κατάλογος δεν αποτελεί κανονιστικό έγγραφο, ή οριστικό κείμενο, ή πρόγραμμα έτοιμο προς εφαρμογή.

Χρήση και χρήστες

Ο κατάλογος των βασικών ικανοτήτων προορίζεται για χρήση ως έγγραφο αναφοράς από διάφορους φορείς και πρόσωπα που σχετίζονται με τη δημόσια υγεία στις χώρες της ΕΕ.

Θα επικαιροποιείται περιοδικά και σε συνεργασία με τους δυνητικούς χρήστες (φορείς δημόσιας υγείας στην ΕΕ, προγράμματα κατάρτισης, κ.λπ.).

Επίσης, θα αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο κατά τις αξιολογήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια επισκέψεων σε χώρες, για τον προσδιορισμό τομέων δράσης ή εμπειρογνωμοσύνης που πρέπει να ενισχυθούν.

Οι βασικότεροι τομείς χρήσης είναι:

- Αξιολόγηση των εκπαιδευόμενων: για την πρόσληψή τους και, εν συνεχεία, για την αξιολόγηση της πορείας τους στη διαδικασία μάθησης υπό μορφή σύγκρισης των επιτευγμάτων με τις ικανότητές τους. Περισσότερο κατάλληλες για τον σκοπό αυτό είναι, ενδεχομένως, οι επιμέρους ικανότητες, ήτοι οι ικανότητες για την εκτέλεση συγκεκριμένων καθηκόντων.
- Ανάπτυξη υλικού προγραμμάτων κατάρτισης και σχεδιασμός κατάρτισης.
- Διαπίστευση προγραμμάτων κατάρτισης: οι ικανότητες και το υλικό των προγραμμάτων κατάρτισης πρέπει να αξιολογούνται στο πλαίσιο οιασδήποτε διαδικασίας διαπίστευσης.

Στους δυνητικούς χρήστες δεν συγκαταλέγονται μόνο φορείς δημόσιας υγείας και προγράμματα κατάρτισης, αλλά και μεμονωμένοι επαγγελματίες και εκπαιδευόμενοι. Οι βασικές ικανότητες απαιτούνται για την αναγνώριση του επαγγέλματος, καθώς συντελούν στην αύξηση της συγκρισιμότητας των τομέων εργασίας.

Διαδικασία ανάπτυξης

Επισκόπηση βιβλιογραφίας και προκαταρκτικό σχέδιο

Το 2006, το ECDC προέβη στην ανασκόπηση αρκετών καταλόγων ικανοτήτων για επιδημιολόγους πεδίου, καθώς και τους καταλόγους του προγράμματος για την εκπαίδευση στην παρεμβατική επιδημιολογία πεδίου (FETP). Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στον κατάλογο FETP της Ινδίας, ο οποίος καταρτίστηκε με σκοπό την παροχή ενός εργαλείου αξιολόγησης των εκπαιδευόμενων. Ο κατάλογος του δικτύου προγραμμάτων για την εκπαίδευση στην παρεμβατική επιδημιολογία και στη δημόσια υγεία (TEPHINET), καθώς και ο κατάλογος

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ικανοτήτων για την εφαρμοσμένη επιδημιολογία, διαφόρων βαθμίδων, στα Κέντρα για τον Έλεγχο και την Πρόληψη Νόσων των Ηνωμένων Πολιτειών (US CDC) σε συνεργασία με το Συμβούλιο πολιτειακών και περιφερειακών επιδημιολόγων (CSTE) μελετήθηκαν διεξοδικά.

Πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση του οδηγού της ένωσης σχολών δημόσιας υγείας στην Ευρώπη (ASPHER) για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στον τομέα της δημόσιας υγείας και συγκεκριμένα το κεφάλαιο 5: Κατάλογος των δυναμικών ικανοτήτων, ως απαραίτητο εργαλείο αναφοράς για τους τομείς της επιστήμης και της πολιτικής της δημόσιας υγείας.

Σε ό,τι αφορά τη μεθοδολογία, ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στη διαδικασία που ακολουθούν τα Κέντρα για τον Έλεγχο και την Πρόληψη Νόσων των Ηνωμένων Πολιτειών (US CDC)/το Συμβούλιο πολιτειακών και περιφερειακών επιδημιολόγων (CSTE) για την ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων στην εφαρμοσμένη επιδημιολογία, καθώς και στην εμπειρία του Πανεπιστημίου Jagiellonian της Πολωνίας, στο πλαίσιο του προγράμματος Leonardo da Vinci. Επίσης, μελετήθηκαν οι φάσεις του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών για το σχεδιασμό ανάπτυξης βασικών ικανοτήτων στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Τον Νοέμβριο του 2006 συντάχθηκε το έγγραφο εργασίας και ένα προκαταρκτικό σχέδιο καταλόγου του ECDC και υποβλήθηκαν σε ανασκόπηση από τους υπαλλήλους του Κέντρου και από τους συντονιστές του ευρωπαϊκού προγράμματος για την εκπαίδευση στην παρεμβατική επιδημιολογία (EPIET) και τον σύλλογο αποφοίτων EPIET (EAN).

Συναντήσεις εμπειρογνομώνων και ανασκόπηση

Τον Ιανουάριο του 2007, το προκαταρκτικό σχέδιο του καταλόγου βασικών ικανοτήτων αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης μεταξύ 18 εμπειρογνομώνων από 15 διαφορετικούς φορείς, μεταξύ των οποίων ισοτιούτα επιτήρησης της δημόσιας υγείας στην ΕΕ, ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Δημόσιας Υγείας (EUPHA), αρκετά προγράμματα για την εκπαίδευση στην παρεμβατική επιδημιολογία πεδίου (FETP) από χώρες της ΕΕ και από το εξωτερικό, το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την εκπαίδευση στην παρεμβατική επιδημιολογία (EPIET), ο σύλλογος αποφοίτων EPIET (EAN), τα Κέντρα για τον Έλεγχο και την Πρόληψη Νόσων των Ηνωμένων Πολιτειών (US CDC), τα δίκτυα για την εκπαίδευση στην παρεμβατική επιδημιολογία και στη δημόσια υγεία (TEPHINET), η ένωση σχολών δημόσιας υγείας στην Ευρώπη (ASPHER) και η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ). Η πλήρης έκθεση της εν λόγω συνάντησης διατίθεται στο δικτυακό τόπο http://www.ecdc.europa.eu/en/activities/training_activities/Pages/index.aspx.

Οι διαφορές στα διοικητικά επίπεδα (εθνικό, υποεθνικό, τοπικό, κ.λπ.) λήφθηκαν υπόψη μόνο κατά τη διερεύνηση των προς εκτέλεση καθηκόντων και τον προσδιορισμό των σημείων αλληλοεπικάλυψης μεταξύ αυτών, καθώς οι βασικές ικανότητες είναι αυτές που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση καθηκόντων σε κάθε επίπεδο. Στις ομάδες εργασίας, οι εμπειρογνώμονες διεξήγαγαν κριτική επισκόπηση κάθε βασικής ικανότητας, χρησιμοποιώντας παράλληλα τον κατάλογο των «Ικανοτήτων για την εφαρμοσμένη επιδημιολογία σε κυβερνητικούς οργανισμούς δημόσιας υγείας» των Κέντρων για τον Έλεγχο και την Πρόληψη Νόσων των Ηνωμένων Πολιτειών (US CDC)/του Συμβουλίου πολιτειακών και περιφερειακών επιδημιολόγων (CSTE) και ιδίως των βασικών ικανοτήτων που αφορούν τη «2^η βαθμίδα: επιδημιολόγοι στο μέσο της σταδιοδρομίας τους».

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Μετά από τη συνάντηση και λαμβανομένων υπόψη των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν στις ομάδες εργασίας, κρίθηκε απαραίτητη η επικαιροποίηση του προκαταρκτικού σχεδίου. Σε όλους τους εμπειρογνώμονες απεστάλη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ένα δομημένο ερωτηματολόγιο. Παρουσιάστηκαν όλες οι κατηγορίες, τα πεδία και οι τομείς, καθώς και ο κατάλογος των ικανοτήτων και τους ζητήθηκε να διατυπώσουν ένα γενικό σχόλιο για τη δομή του καταλόγου. Για κάθε μία από τις ικανότητες έπρεπε να επιλέξουν: (1) την αποδέχομαι χωρίς αλλαγές, (2) την αποδέχομαι με αλλαγές ή προσθήκες που πρέπει να προσδιορισθούν ή (3) να διαγραφεί. Για κάθε τομέα μπορούσαν επίσης να προτείνουν και συμπληρωματικές ικανότητες.

Ανασκόπηση από την ομάδα εργασίας του συμβουλευτικού σώματος για την ετοιμότητα και την αντίδραση

Μετά από τη συγκέντρωση όλων των πορισμάτων της συνάντησης των εμπειρογνομένων τον Ιανουάριο, τον Μάιο του 2007 οι δραστηριότητες παρουσιάστηκαν συνοπτικά στην ομάδα εργασίας του συμβουλευτικού σώματος για την ετοιμότητα και την αντίδραση, η οποία κλήθηκε να εξετάσει τον κατάλογο, χρησιμοποιώντας το ίδιο ερωτηματολόγιο.

Διαδικτυακή ανασκόπηση

Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2007, στο δικτυακό τόπο του ECDC αναρτήθηκε μια έρευνα, η οποία ήταν ανοιχτή σε όλους τους επαγγελματίες του τομέα της επιδημιολογίας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και της αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στα κράτη μέλη της ΕΕ και οι οποίοι επιθυμούσαν να συμμετάσχουν. Σε αυτήν κλήθηκαν να συμμετάσχουν εργοδότες, όπως για παράδειγμα φορείς δημόσιας υγείας, επαγγελματικές ενώσεις, εκπαιδευτές και συντονιστές προγραμμάτων επιδημιολογικής εκπαίδευσης.

Για να αυξηθούν τα επίπεδα συμμετοχής, την Πέμπτη 2 Αυγούστου 2007 δημοσιεύθηκε ένα σύντομο άρθρο στο περιοδικό *Eurosurveillance*.

Οι συμμετέχοντες κατηγοριοποιήθηκαν ανάλογα με τη θέση που κατείχαν, τον τομέα (δημόσια διοίκηση/ιδιωτική επιχείρηση), το επίπεδο (περιφερειακό-επαρχιακό/εθνικό/διεθνές), τα έτη εμπειρίας τους στην τρέχουσα θέση απασχόλησής τους, το επάγγελμα, τον μεταπτυχιακό τίτλο, την ηλικία και τη χώρα διαμονής.

Συγκεντρώθηκαν γενικά σχόλια. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας βαθμολογήθηκαν ογδόντα πέντε ικανότητες με χρήση της κλίμακας Likert (1 για το διαφωνώ απόλυτα, 2 για το διαφωνώ, 3 για το δεν είμαι σίγουρος(η), 4 για το συμφωνώ και 5 για το συμφωνώ απόλυτα).

Αναλύθηκαν συνολικά 38 ερωτηματολόγια τα οποία συμπληρώθηκαν από επαγγελματίες του τομέα της δημόσιας υγείας προερχόμενους από διάφορες χώρες της Ευρώπης: Βέλγιο (1), Τσεχική Δημοκρατία (1), Δανία (1), Φινλανδία (1), Γαλλία (7), Γερμανία (2), Ελλάδα (1), Ουγγαρία (1), Ιρλανδία (2), Ιταλία (1), Νορβηγία (1), Πορτογαλία (1), Ρουμανία (2), Ισπανία (9), Σουηδία (2), Κάτω Χώρες (3), Ηνωμένο Βασίλειο (1) και Κροατία (1).

Είκοσι εξ αυτών ήταν απόφοιτοι του προγράμματος για την εκπαίδευση στην παρεμβατική επιδημιολογία πεδίου (FETP) και, ως εκ τούτου, μπορούν να θεωρηθούν ειδικοί στην εφαρμοσμένη επιδημιολογία. Είκοσι οκτώ ήταν ιατροί και τρεις κτηνίατροι. Έντεκα ήταν κάτοχοι διδακτορικού τίτλου (PhD) και τουλάχιστον 13 μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη δημόσια υγεία, στην επιδημιολογία ή σε άλλες επιστήμες υγείας.

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Τριάντα τέσσερις (90%) κατέχουν διοικητικές θέσεις σε διάφορες βαθμίδες στην ΕΕ. Ο μέσος όρος ηλικίας όσων συμμετείχαν στην έρευνα ήταν τα 40 έτη, σε ένα εύρος ηλικιών 27 έως 63 ετών.

Κανένας συμμετέχων δεν εξέφρασε διαφωνία με κάποια από τις 85 ικανότητες. Απόλυτη συμφωνία (βαθμός μεγαλύτερος από 4) εκφράστηκε για 67 από τις προτεινόμενες ικανότητες. Οι ικανότητες για τις οποίες θεωρήθηκε ότι εκφράστηκε συμφωνία εφόσον συγκέντρωσαν βαθμολογία μεγαλύτερη από 3,5 ανέρχονται συνολικά σε 81 και θα μπορούσαν να παραμείνουν στον κατάλογο.

Οι ικανότητες που συγκέντρωσαν βαθμολογία μεταξύ 3,2 και 3,4 (αμφίβολης σπουδαιότητας) ήταν οι ακόλουθες τέσσερις ικανότητες και για το λόγο αυτό διαγράφηκαν από τον κατάλογο:

- Αριθμός 10 (*Εφαρμογή οικονομικών μεθόδων και εργαλείων για την υποστήριξη και αξιολόγηση της λήψης αποφάσεων στον τομέα της υγείας*) στο πεδίο της «πολιτικής δημόσιας υγείας», στον τομέα της δημόσιας υγείας. Βαθμολογία 3.2
- Αριθμός 36 (*Δημιουργία πρωτοκόλλου για τη συλλογή δειγμάτων*) στο πεδίο των «εργαστηριακών θεμάτων», στο πλαίσιο της εφαρμοσμένης επιδημιολογίας. Βαθμολογία 3.2
- Αριθμός 37 (*Προσδιορισμός των κατάλληλων δοκιμών που απαιτούνται για τη διάγνωση μιας νόσου*) στο πεδίο των «εργαστηριακών θεμάτων», στο πλαίσιο της εφαρμοσμένης επιδημιολογίας. Βαθμολογία 3.3
- Αριθμός 55 (*Χρήση πακέτων λογισμικού για άλλους τύπους ανάλυσης δεδομένων (μοντελοποίηση κ.λπ.)*) στο πεδίο «στατιστική και άλλες μορφές ανάλυσης δεδομένων» στον τομέα της εφαρμοσμένης πληροφορικής. Βαθμολογία 3.4.

Ο τελικός αριθμός ικανοτήτων ανήλθε σε 80, μετά από τη διαγραφή των τεσσάρων ικανοτήτων για τις οποίες διατυπώθηκε ουδέτερη θέση και της μίας που θεωρήθηκε περιττή, ήτοι της υπ' αριθμόν 83 στον αρχικό κατάλογο: «Πρώθηση δεοντολογικής συμπεριφοράς μεταξύ συναδέλφων», καθώς θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εμπεριέχεται στις υπόλοιπες ικανότητες στο πεδίο της Δεοντολογίας και της Ανάπτυξης Ικανοτήτων.

Επίσης, ο προβληματισμός που διατυπώθηκε από τα μέλη του συμβουλευτικού σώματος σχετικά με την ανάγκη συμπερίληψης πεδίου σχετικά με τις λοιμώδεις νόσους διευθετήθηκε με την προσθήκη και συμπερίληψη στον τομέα αυτόν της νέας ικανότητας υπ' αριθμόν 35: «*Εξοικείωση με τη δυναμική μετάδοσης λοιμωδών νόσων*».

Τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν στη δεύτερη διαβούλευση του ECDC με τα κράτη μέλη της ΕΕ για την στρατηγική εκπαίδευσης του Κέντρου, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 11 και 12 Σεπτεμβρίου 2007 στη Στοκχόλμη, και με το συμβουλευτικό σώμα του Κέντρου στις 13 και 14 Σεπτεμβρίου 2007.

Κατάλογος βασικών ικανοτήτων

Μετά από την ολοκλήρωση όλων των διαδικασιών ανάπτυξης, ο πίνακας κατηγοριών, τομέων και πεδίων και ο κατάλογος των προτεινόμενων ικανοτήτων περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α. Το ECDC επιθυμεί να χρησιμοποιήσει αυτόν τον κατάλογο ως εργαλείο αξιολόγησης για συγκεκριμένες ανάγκες κατάρτισης στις χώρες της ΕΕ, στο πλαίσιο προγραμμάτων επισκέψεων σε χώρες ή σε έρευνες, κ.λπ.

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στον κατάλογο περιλαμβάνονται επίσης γενικές ικανότητες που υπάγονται σε άλλους κλάδους, πέραν της δημόσιας υγείας ή της εφαρμοσμένης επιδημιολογίας, αλλά είναι ουσιώδεις για τη διεκπεραίωση των σχετικών καθηκόντων.

Ευχαριστίες

Στο έργο της ανάπτυξης βασικών ικανοτήτων συνεισέφεραν πολλά άτομα και φορείς, όπως:

- Οι συμμετέχοντες στη συνάντηση εμπειρογνομόνων της 31ης Ιανουαρίου στη Στοκχόλμη (ομάδα CC): Preben Aavitsland, Katharina Alpers, Nancy Binkin, Jeanette de Boer, Arnold Bosman, Luca Busani, Katarzyna Czabanowska, Denis Coulombier, Ruth Gelletlie, Brigitte Helynck, Yvan Hutin, Denise Koo, James Stuart, Alena Petrakova, Lara Payne, Zoltan Voko, Marta Valenciano και Carmen Varela.
- Ειδικές ευχαριστίες απευθύνονται στην ομάδα εργασίας του συμβουλευτικού σώματος για την ετοιμότητα και την αντίδραση, η οποία συνεισέφερε στην ανασκόπηση.
- Επίσης, ευχαριστίες απευθύνονται σε όλους όσους διένειμαν το ερωτηματολόγιο σε διάφορες επαγγελματικές ενώσεις και δίκτυα στην ΕΕ και σε όλους εκείνους που συνεισέφεραν ανώνυμα.
- Ευχαριστίες απευθύνονται επίσης στους υπόλοιπους επαγγελματίες των φορέων δημόσιας υγείας που βοήθησαν ή παρείχαν ιδέες και προτάσεις κατά τη διάρκεια αυτού του έργου, μέσω άμεσης επικοινωνίας με το ECDC ή μέσω συζητήσεων με τους εμπειρογνώμονες.

Παραπομπές

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 851/2004 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων

http://ecdc.europa.eu/About_us/Key_Documents/ecdc_regulations.pdf

Έκθεση συνεδρίασης: Consultation with the MS about an ECDC Training Strategy, Dec 2005, (Διαβούλευση με τα κράτη μέλη σχετικά με την στρατηγική κατάρτισης του ECDC, Δεκέμβριος 2005) Διατίθεται στο δικτυακό τόπο <http://ecdc.europa.eu/Activities/Training.html>

Έκθεση συνεδρίασης: Core competencies of epidemiology in the area of communicable disease surveillance and response in the EU, 1st ECDC expert meeting, Stockholm, 31 January 2007. (Βασικές ικανότητες που αφορούν την επιδημιολογία στο πεδίο της επιτήρησης και της αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην ΕΕ, 1η συνάντηση ειδικών του ECDC, Στοκχόλμη, 31 Ιανουαρίου 2007) Διατίθεται στο δικτυακό τόπο <http://ecdc.europa.eu/Activities/Training.html>

Miner K, Childers W, Alperin M, Hunt N; The MACH Model: From Competencies to Instruction and Performance of the Public Health Workforce, Public Health Reports 2005 SUPPLEMENT 1 / Volume 120. http://www.publichealthreports.org/userfiles/120_SUP1/120009sup.pdf

Varela C, Coulombier D. Defining core competencies for epidemiologists working in communicable disease surveillance and response in the public health administrations of the European Union. *Eurosurveillance* 2007;12(8):E070802.2. Διατίθεται στο δικτυακό τόπο: <http://www.eurosurveillance.org/ew/2007/070802.asp#2>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΩΝ ΠΕΔΙΟΥ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ

Πίνακας 1: Τομείς και πεδία επιδημιολογίας και δημόσιας υγείας

Κατηγορία	Τομέας	Πεδίο	
Ειδική για το επάγγελμα	Δημόσια υγεία	1. Επιστήμη δημόσιας υγείας	
		2. Πολιτική δημόσιας υγείας	
	Εφαρμοσμένη επιδημιολογία	3. Εκτίμηση κινδύνου	
		4. Επιδημιολογική Επιτήρηση	
		5. Διερεύνηση επιδημιών	
		6. Επιδημιολογικές μελέτες	
		7. Λοιμώδεις νόσοι	
		8. Εργαστηριακά ζητήματα	
		9. Καθοδήγηση σε θέματα δημόσιας υγείας	
Κοινή για άλλα επαγγέλματα	Βιοστατιστική	10. Πιθανότητες	
		11. Επαγωγική στατιστική	
		12. Δειγματοληψία	
	Εφαρμοσμένη πληροφορική	13. Διαδίκτυο	
		14. Ανάλυση στατιστικών και άλλων δεδομένων	
		15. Επιμέλεια κειμένου και παρουσιάσεις	
	Επικοινωνία	16. Κοινοποίηση κινδύνου	
		17. Γραπτή επικοινωνία	
		18. Προφορική επικοινωνία	
	Διαχείριση	19. Χρήση νέων τεχνολογιών	
		20. Σχεδιασμός και χρήση πόρων	
	Ανάπτυξη ικανοτήτων	21. Συγκρότηση ομάδας και διαπραγμάτευση	
		22. Καθοδήγηση εκπαιδευόμενου	
	Ηθική και Δεοντολογία	23. Διδασκαλία	24. Προστασία ατόμου
			25. Τήρηση απορρήτου
26. Σύγκρουση συμφερόντων			

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

1. Ειδικοί τομείς για το επάγγελμα

1.1. Δημόσια υγεία

Πεδίο 1.1.1. Επιστήμη δημόσιας υγείας

1. Χρήση των υφιστάμενων γνώσεων για την επιδημιολογία των νόσων με σκοπό την καθοδήγηση της πρακτικής στη δημόσια υγεία ή την επιδημιολογία.
2. Παροχή επιδημιολογικών δεδομένων για την ανάπτυξη μετρήσιμων συναφών στόχων στα πλαίσια προγραμμάτων δημόσιας υγείας.
3. Χρήση γνώσεων που προέρχονται από ειδικούς κοινωνιολογικούς και πολιτιστικούς παράγοντες του πληθυσμού με σκοπό τη διεξαγωγή μελετών και την εισήγηση δράσεων δημόσιας υγείας για την προσβεβλημένη κοινότητα.

Πεδίο 1.1.2. Πολιτική δημόσιας υγείας

4. Κατανόηση και ανάλυση νομικών εγγράφων πολιτικής σε θέματα δημόσιας υγείας σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
5. Χρήση επιδημιολογικών ευρημάτων για το σχεδιασμό προγραμμάτων δημόσιας υγείας.
6. Υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγείας: μεταφορά της πολιτικής σε πρακτικές δημόσιας υγείας.
7. Εύρεση αποτελεσματικών μέτρων προαγωγής της υγείας για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων.
8. Εύρεση κατάλληλων μέτρων πρόληψης για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων.
9. Αξιολόγηση της επίπτωσης μιας παρέμβασης στην υγεία του πληθυσμού.
10. Μέτρηση των αποτελεσμάτων σε θέματα υγείας για την καθοδήγηση της λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο των στρατηγικών πρόληψης.
11. Χρήση των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της προόδου των προγραμμάτων σε ό,τι αφορά τους στόχους και τα αποτελέσματα για τον περαιτέρω σχεδιασμό και την τροποποίηση προγραμμάτων.
12. Εύρεση των κατάλληλων παρεμβάσεων για τη δημόσια υγεία με βάση τα δεδομένα της επιδημιολογικής επιτήρησης.

1.2. Εφαρμοσμένη επιδημιολογία

Πεδίο 1.2.1. Εκτίμηση κινδύνου

13. Εύρεση πηγών πληροφόρησης για τις δυνητικές απειλές για τη δημόσια υγεία.
14. Διεξαγωγή εκτιμήσεων κινδύνου: επαλήθευση, με τη χρήση κριτικής σκέψης, της ύπαρξης ή μη προβλήματος δημόσιας υγείας και περιγραφή του μεγέθους του.
15. Εκτίμηση αναγκών για δεδομένα επιδημιολογικής επιτήρησης στα πλαίσια της εκτίμησης κινδύνου για απειλές για τη δημόσια υγεία.

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Πεδίο 1.2.2. Επιδημιολογική Επιτήρηση

16. Λειτουργία συστήματος επιδημιολογικής επιτήρησης
17. Διαχείριση δεδομένων επιδημιολογικής επιτήρησης
18. Περιγραφική ανάλυση δεδομένων επιδημιολογικής επιτήρησης.
19. Ερμηνεία διαχρονικών τάσεων νόσων και γεγονότων δημόσιας υγείας μέσω ανάλυσης χρονοσειρών.
20. Εντοπισμός των κύριων ευρημάτων από την ανάλυση δεδομένων επιδημιολογικής επιτήρησης και εξαγωγή συμπερασμάτων.
21. Αξιολόγηση συστημάτων επιδημιολογικής επιτήρησης.
22. Αναγνώριση της ανάγκης δημιουργίας ενός νέου συστήματος επιδημιολογικής επιτήρησης και δημιουργία αυτού.
23. Χρήση επιδημιολογικής επιτήρησης βασισμένης σε συμβάντα (συγκεντρωτικά και όχι ατομικά σε κρούσματα) για τον εντοπισμό απειλών για την υγεία.
24. Εξοικείωση με τις σχετικές νομοθεσίες για την επιδημιολογική επιτήρηση και τη δήλωση μεταδοτικών νοσημάτων σε εθνικό, Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο (Διεθνής Υγειονομικός Κανονισμός του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας).

Πεδίο 1.2.3. Διερεύνηση επιδημιών

25. Δημιουργία ορισμού κρούσματος και ανάλογη προσαρμογή του, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, κατά τη διάρκεια της διερεύνησης.
26. Περιγραφή της επιδημίας ως προς τον τόπο, τον χρόνο και το άτομο.
27. Δημιουργία υποθέσεων σχετικά με την αιτία και/ή τους παράγοντες κινδύνου της επιδημίας.
28. Διεξαγωγή αναλυτικής επιδημιολογικής μελέτης για τον εντοπισμό της πηγής μόλυνσης.
29. Εισήγηση κατάλληλων τεκμηριωμένων μέτρων για τον έλεγχο της επιδημίας.
30. Αναφορά και παρουσίαση των αποτελεσμάτων της διερεύνησης.

Πεδίο 1.2.4. Επιδημιολογικές μελέτες

31. Σύνταξη ερευνητικού πρωτοκόλλου με τη χρήση κατάλληλων τεχνικών διερεύνησης ανάλογα με το πρόβλημα δημόσιας υγείας.
32. Διεξαγωγή επιδημιολογικών μελετών.
33. Αναφορά και παρουσίαση των αποτελεσμάτων μιας μελέτης.
34. Εισήγηση τεκμηριωμένων παρεμβάσεων σύμφωνα με τα επιδημιολογικά ευρήματα.

Πεδίο 1.2.5. Λοιμώδεις νόσοι

35. Εξοικείωση με τη δυναμική μετάδοσης των λοιμωδών νόσων.

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Πεδίο 1.2.6. Εργαστηριακά ζητήματα

36. Ερμηνεία της διαγνωστικής και επιδημιολογικής σημασίας των εργαστηριακών αποτελεσμάτων.
37. Εξοικείωση με διάφορες μεθόδους διάγνωσης και τυποποίησης, περιλαμβανομένων των μοριακών δοκιμών.
38. Αποτελεσματική επικοινωνία με την εργαστηριακή ομάδα.

Πεδίο 1.2.7. Καθοδήγηση σε θέματα δημόσιας υγείας

39. Εύρεση, επισκόπηση και αξιολόγηση της σχετικής βιβλιογραφίας και άλλων στοιχείων.
40. Ανάπτυξη τεκμηριωμένων κατευθυντήριων γραμμών για την επιδημιολογική επιτήρηση, την πρόληψη και τον έλεγχο λοιμωδών ασθενειών και άλλων σοβαρών συμβάντων δημόσιας υγείας.
41. Εύρεση κατάλληλων πληθυσμών-στόχων για τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών.

2. Γενικοί τομείς, κοινοί για άλλα επαγγέλματα

2.1. Βιοστατιστική

Πεδίο 2.1.1. Πιθανότητες

42. Εφαρμογή βασικών εννοιών πιθανοτήτων.

Πεδίο 2.1.2: Επαγωγική στατιστική

43. Υπολογισμός και ερμηνεία σημειακών εκτιμήσεων και διαστημάτων αξιοπιστίας για δείκτες κεντρικής τάσης και διασποράς.
44. Υπολογισμός και ερμηνεία σημειακών εκτιμήσεων και διαστημάτων αξιοπιστίας για μέτρα συχνότητας εμφάνισης νοσημάτων.
45. Υπολογισμός και ερμηνεία σημειακών εκτιμήσεων και διαστημάτων αξιοπιστίας για μέτρα συσχέτισης και επίπτωσης.
46. Υπολογισμός και ερμηνεία δοκιμών στατιστικής σημαντικότητας.

Πεδίο 2.1.3. Δειγματοληψία

47. Επιλογή κατάλληλου δειγματοληπτικού σχεδιασμού.

2.2. Πληροφορική

Πεδίο 2.2.1. Διαδίκτυο

48. Χρήση πηγών Διαδικτύου για τη διεξαγωγή βιβλιογραφικής έρευνας.
49. Χρήση βάσεων δεδομένων που λειτουργούν με τη βοήθεια του παγκόσμιου ιστού.

Πεδίο 2.2.2. Ανάλυση στατιστικών και λοιπών δεδομένων

50. Χρήση πακέτων λογισμικού βάσεων δεδομένων για την καταχώριση και διαχείριση δεδομένων.
51. Χρήση πακέτων λογισμικού για στατιστική ανάλυση (μέτρα συσχέτισης, δοκιμών και λογιστικής παλινδρόμησης).

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

52. Εξαγωγή συμπερασμάτων από τα αποτελέσματα της ανάλυσης.

Πεδίο 2.2.3. Επιμέλεια κειμένου και παρουσιάσεις

53. Χρήση λογισμικού για σύνταξη, επιμέλεια και δημιουργία παρουσιάσεων.

2.3. Επικοινωνία

Πεδίο 2.3.1. Κοινοποίηση κινδύνου

54. Εφαρμογή βασικών αρχών κοινοποίησης κινδύνου, προσαρμογή του μηνύματος κατά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων μιας μελέτης σε διαφορετικό κοινό: μέσα ενημέρωσης, ευρύ κοινό, επαγγελματίες και υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής.

Τομέας 2.3.2. Γραπτή επικοινωνία

55. Σύνταξη έκθεσης επιδημιολογικής διερεύνησης που απευθύνεται σε υπεύθυνους λήψης αποφάσεων.

56. Σύνταξη άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά.

57. Σύνταξη περιλήψεων.

58. Σύνταξη δελτίων Τύπου.

59. Κατάρτιση εγγράφων, αναφορών, επιστολών, πρακτικών συναντήσεων, κ.λπ.

Πεδίο 2.3.3. Προφορική επικοινωνία

60. Χρήση διαπροσωπικών δεξιοτήτων στην επικοινωνία με συναδέλφους και άλλους ακροατές.

61. Ανάλυση και σύνθεση βασικών σημείων μιας ομιλίας.

62. Παροχή αντικειμενικών σχολίων (περιγραφικών και όχι κριτικών).

Πεδίο 2.3.4. Χρήση νέων τεχνολογιών επικοινωνίας

63. Αποτελεσματική χρήση τεχνολογιών επικοινωνίας (βιντεοδιάσκεψη, τηλεδιάσκεψη, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, κ.λπ.).

2.4. Διαχείριση

Πεδίο 2.4.1. Σχεδιασμός και χρήση πόρων

64. Σχεδιασμός, ιεράρχηση και προγραμματισμός των καθηκόντων ενός έργου.

65. Παρακολούθηση προόδου και ποιότητας σε σύγκριση με συγκεκριμένους στόχους, προσαρμογή προγραμμάτων και πραγματοποίηση αλλαγών εφόσον κρίνεται απαραίτητο.

66. Αποτελεσματική διαχείριση διαθέσιμων πόρων (προσωπικό, χρόνος, προϋπολογισμός, κ.λπ.).

67. Διεξαγωγή επιδημιολογικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του οικονομικού και επιχειρησιακού προγραμματισμού.

68. Εκπόνηση έκθεσης δραστηριοτήτων.

Βασικές ικανότητες επιδημιολόγων του τομέα της δημόσιας υγείας που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της επιτήρησης και αντίδρασης σε μεταδοτικές νόσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Πεδίο 2.4.2. Συγκρότηση ομάδων και διαπραγμάτευση

69. Αποτελεσματική συμμετοχή στην ομάδα, υιοθετώντας τον απαιτούμενο ρόλο για την εποικοδομητική συνεισφορά στην επίτευξη των καθηκόντων της ομάδας (περιλαμβανομένης της ηγεσίας).
70. Προώθηση συνεργασιών, συμπράξεων και συγκρότηση ομάδων για την επίτευξη των στόχων των επιδημιολογικών προγραμμάτων.
71. Ανάπτυξη κοινοτικών συμπράξεων για την υποστήριξη επιδημιολογικών μελετών.
72. Από κοινού έρευνα των κοινών, αντιτιθέμενων ή διαφορετικών ενδιαφερόντων με το έτερο μέρος, για την επίτευξη καλής συνεργασίας και τη διαχείριση διαφορών.

2.5. Ανάπτυξη ικανοτήτων

Πεδίο 2.5.1. Καθοδήγηση

73. Καθοδήγηση ομοτίμων ή νεότερων επιδημιολόγων.
74. Παροχή βοήθειας σε άλλους για την αποσαφήνιση του τρόπου σκέψης τους, την επίτευξη συναίνεσης και την μετατροπή ιδεών σε υλοποιήσιμα σχέδια.

Πεδίο 2.5.2. Διδασκαλία

75. Διδασκαλία νεότερων επιδημιολόγων.

2.6. Ηθική και Δεοντολογία

Πεδίο 2.6.1. Προστασία ατόμων

76. Σεβασμός και τήρηση των αρχών δεοντολογίας που αφορούν την ανθρώπινη ευημερία.
77. Τήρηση των αρχών δεοντολογίας και των κατευθυντήριων γραμμών για το σχεδιασμό των μελετών, τη διεξαγωγή ερευνών και τη συλλογή, διάδοση και χρήση δεδομένων.
78. Εφαρμογή των σχετικών νομοθεσιών για τη συλλογή δεδομένων, τη διαχείριση, διάδοση και χρήση πληροφοριών.

Πεδίο 2.6.2. Τήρηση απορρήτου

79. Σεβασμός και τήρηση των αρχών δεοντολογίας που αφορούν την προστασία δεδομένων και το απόρρητο κάθε πληροφορίας που λαμβάνεται στο πλαίσιο της επαγγελματικής δραστηριότητας.

Τομέας 2.6.3. Σύγκρουση συμφερόντων

80. Διαχείριση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων.